

Изази Суботом. Цијена: За ЦРНУ ГОРУ за годину 6, за по године 3, за четврт године 4ор. 1 и 50 новчића. За АУСТРО-УГАРСКУ за годину 6, за по год. 3, за четврт године 4. 1 и 50 новчића. За СРБИЈУ за годину 7 за друге земље 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата плаће се у плаћеним писмима непосредно администрацији «Гл. Црногорца» на Цетиње, а може се и картом упутицом на пошту у Котор. Дописи шаљу се уредништву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме мање.

Телеграфске вијести.

Бечки „Кореспонденц-биро“ јавља:
БУКАРЕШТ 23. Августа: Велики Кнез Никола отпочеће брзо операције. Чернат ће заповједати румуњском војском.

ПЕТРОГРАД ист. га: Руси уни-
ђоше 20. ов. у Сухумкале. Устанак у
Апхазији угушен.

ГОРЊИ РТУДЕН истога, зва-
нично: Руси узеше јуче Ловчу на
јуршину.

ЦАРИГРАД 21. Августа: Турци
оставише Сухумкале уљед
пораза код Кара-Хасемлара. Турци
заузеле Пликеј.

ПАРИЗ истога: Тијер умрије
изненадно.

Цетиње, 24. Августа.

На челу данашњег броја нашега
листа доносимо кратке, али тијем
значајније и важније вијести. Теле-
грам из рускога главног стана у
Горњем Студену јавља нам лако-
ничким кратичном од четири ријечи:
«Руси узеше Ловчу јуршину.» Овај
тогађиј толи је замашан, да може
бити одоудним по цијело данашње ра-
товање. Оно, што смо ми још онога
дана предрекли, кад смо чули за
турску «Пирхусову побједу» код Пли-
јевне, т. ј. да Османовој војсци пред-
стоји катастрофа капитулације, при-
миче се своје испуњењу. Ловча је
у свој убоји ј линији Осман-нашине
војске један од најважнијих положаја,
да, важни и од саме Плијевне.
Она је стезаште многих комуника-
ција у сјеверној Бугарској; из ње
води и најкраћи пут у Софију. Зау-
вешем Ловче пресечен је пут Осман-
наши за узмицње у Софију. Падну-
ћем Ловче пада у руке руске и ци-
јела ријека Осма, са својим важи-
јем положајима; тијем пада и сва
опасност турскога продирања од сје-
вера прам Селви-Габрови, којим су
Турци хтели да слеђу з грозе руски-
јем положајима у кљанци код Шинке.
Железни обруч руске војске дкле
почео се је стезати око Осман-наше
коме је стегнућу ето тотално већ и
подлегло десно крило његове војске.

Чудити се је да Осман-наша
јоште држи Плијевну и да је није
напуштено прво Ловче, преко које је
и ушао у данашње своје положаје.
Одгрнуће Ловче значи за турску
војску у западној Бугарској прикпу-
ће сваке њезине свезе са осталом
турском црвенином, а чекање Осман-
ново у Плијевни драгоцјено изруче-
ње оружја руској војсци. Ово је с
тијем неизбежније, што је у бок и
за леђа истој дошло румуњска војска
од Магуреда и Коробије. Само јоште
преко Враче може Осман узмицати
пут Плија и Видина, по тешко да
ће и зато имати већ д вољно време-
на, све кад га неби тамо чекала от-
вореним рукама тимочка српска вој-
ска да му преузме непоуздано оружје
и пренеси на предају. Поразом тур-
ске војске код Ловче пропада и сав
турски офензивни план да се код Тр-
нова изведе сј-днине з падне источне
војске и тијем пресеће пут за по-
гратак руској балк. некој војсци; почем и

операције Сулејман-паше проти Шин-
ки губе сваку знаменитост. И тако
биће Мехмед-Али и Сулејман
присиљени, да одмарајући се, ако т.
ј. Руси даду, у дефанзиви, изгледају
жалосни свршетак св-га друга Осман-
на, почем једноме и ће друге прео-
стати, него да се склопи у тврђ веки
четвр-рокут, а другоме да окрене пут
Дреновоља. Пратиће неће мањкати из
једноме ни другоме, стим мање, што
се примиче и генерал Гурко са цар-
ском картом, коа ће ваљда имати
задаћак, да постави пут у Румелију.
Сликамо можем очекивати сваки
час најпријатније вијести од стране
Плијевне.

Ништа мање повољни гласови
стигаоше и са азатског бојишта. Су-
хумкале, после више уточиште кав-
казијех бунтовника, пало је и пре-
дало се Русима. Намјера порте да
Русија спреми тамо неприлике, сасви-
јем се је изаловила, и сасвим про-
тивне резултате донијела, који су за
Русију од не мале важности: порта
је наеме исту ријешила вјечитијех
кавказијех бунтовника, преселивши
их у своју земљу.

Ратне вијести.

«Потп. Кореспонденција» има овај
телеграм из Београда од 15. ов:

У министарском вијећу, држаном ју-
че под предједништвом кнеза Милана зак-
ључена је за посве сарадња српске вој-
ске са руском у Бугарској. О предјелење
коректијех заповједника уједно се је оба-
вило, и то овако: Цуковник Хорватовић
добило је заповједништво над тимоч-
кијем кором, бивши ратни министар Ни-
јанин над јаворским, цуковник Леш-
јанин над моравским, Алимшић над
дринскијем, Протић над резервни-
јем у Шумадији а мајор Влајковић над
кором добровољаца.

Босанска депутација боравши овђо
под водетвом иона Карана вјећала је
овђе са ратнијем министром Грујићем
ради устројства српскијех добровољачки-
јех чега под заповједи српскијех официра
и ради одасанетва негјех у босански
устанки догор. Усташи нуде у исто до-
ба Србији врховну управу над свијем
босанскијем добровољачкијем четама. До-
сад показала је српска влада мало на-
клоности, да пристане на икоју од овнијех
понуца и жеља босанскијех усташи.

Цуковник Хорватовић из Неготина
цуконик Лешјанин из Алексинца, и
цуконик Орешковић из Шаца позва-
ни су амо, да присуствују ратном вијећу
Исти су силом већ овђе присијели.

Министарско је вијеће закључило,
да предузме покушај за измирење свијех
странака, да се за ратну акцију придо-
бљују све силе. Ако успије помирења стра-
нака, држи се да ће се саставити коа-
лицијоно министарство. Прије ратног на-
вјештаја да ће се сазвати ванредна скуп-
штина.

Из руског главног стана дошао је
амо кнез Зечев и вијећа непрестано са
кнезом Ристићем и са ратнијем министром.

«Келинше Цјутунг» била је позвала
Аустрију нека запријечи Србији да ступи
у рат, јер да не само да интереси ау-
стријски налажу, да монархија брани
status quo, него да је и гроф Авраши
својом ријечи везан, да у овај час, ће се
Србија и Румунија спремају, да као савез-
нице Русије падају Турцима за леђа, загр-
ни им одлучним «Quos ego». Официзни
«Фремденблат» одговара на то «Келин-
Цггу» овако:

«Против томе што Срби и Румуни
уздишују Осман-пашу с леђа и тиме
Русима олакшавају нову навалу на Пли-
јевну, неима Аустро-Угарска никакова по-
вода уложити свој протест. Ма се огра-
ничујемо на то, да «Келин. Цггу» примје-
тимо, да нежежи у нашем интересу ни да

бранимо једноставно status quo, ни да се
отргнемо од троцарскога савеза, именовито
при расположењу у Берлину, значило би
то толико, колико да би хтели русима
запријечити, да се при ратовању у Бу-
гарској послуже судјеловањем Румуна
и Срба.

«Што се тиче дужности поштења
грофа Аврашија, ми мислимо, да сигурно
неби било веледушно ни племенито, шу-
тећ о свем другом, кад би у овом часу
ће се пријатељска нам власт налази у
непријатни, доприлијели, да тешкоће ње-
зина положаја помизжамо. У овај час ће
је Русија претрпела више пораза, неби
било сходно, да на непријатељско држа-
ње обрамо у непријатељско. Такав
окрет неби заиста био достојан части и
велевластнога положаја Аустрије.

«П. К.» има овај телеграм из Буку-
решта од 18. Авг.: «По вијестима из руско-
г главног стана чини се да су свршени
бојеви на Шинки. Од јуче узмакли су
Турци из близине рускијех положаја за
брда и у равнице, ће се утврђују. До 16.
Авг. имаћаху Руси у шинканскијем боје-
вима 2633 рањенијех, међу којима 98 офи-
цира; број мртвијех није још установљен.

Пред Румчуком бијаше прекјуче
дошло до сукоба између предстража, у
ком лубијаша коњаничка цуковнија разби
и прогала Турке, који оставише на бо-
јишту 8 мртвијех и многе рањенијех; Руси
изгубише 6 људи.

Руски цуковник Вартемов нападе
међу Мамуљом и Азарликом на турски
привијанг, кога праћаху 400 Черкеза и 80
мисрекијех драгона, и узео 96 коња,
2376 говеда и 4000 брзав.

Румуњска војска обавила је свој
прелазак преко Дунава код Коробије
преко подигнута моста, који је из десном
бријегу добро утврђен. 6000 Турака би-
рише се из Вадина дигло, да сејте гра-
дњу моста и прелазак преко њега, но бу-
дући је било већ касно повратити се, од
куда и дођоше. Кнез Карло прешао је
такође већ Дунив са ђенералним штабом,
те се је ставио на челу својој војсци која
ће дјествовати са бока и са леђа Тур-
цима. Очекује се проглас кнежев на вој-
ску и на румуњски народ. Цуковник
Картађу отишао је у Београд, ради спо-
раумка са београдском владом.

Инглешки вејени пуномоћник у рус-
ком главном стану Велеслеј стигао је
у Лондон, те је својој влади поднео из-
вјештај о начину руског ратовања, у ком
међу осталијем велч, да није један је-
дини случај није констатован, ће
би Руси какво свирјештво учини-
ли, а да је из свијех информација до-
био справедливо освједочење, да су све
потворе проти Русима измишљене. Сви
извјештачи да су му једнодушно потвр-
дили човјечни начин, којим Руси посту-
пају у рату са противником. Велеслеј
хвали рускога војника доглед, да каже,
да је он често неспособан за свирјешно
дјело.

Телеграм нам донесе вијест тако
неочекивану, да нам се је, и ако је сав-
вијем могућа, чинио неда вјеровати: она
нам јавља, да је изненада умро Тијер
честити старина и отац Француске, који
ју сачува у невинијем најдрвијем данима.
Овај ће догађај сав француски народ, на-
рочито у данашњем добу његова неку-
шења у црно завити. Из смрти Тијерове
могу се разавити посљедице, које можемо
и ми осјетити.

О бојевима на Шинки саопшта-
ва дописник «Дели Њуса», овај извјештај
ишан 12. Августа:

«У уторак у јутро дознадох у цар-
ском главном стану у Горњем Студену, да
је Сулејман-паша са 40 баталуна, пошто
је у Ханкејском кљанцу, који је купио
освојити, био потучен, навалио на Шин-
кин кљанец. Ја одмах узјаних коња те се
одуних к југу. У истину сјаше Сулеј-
ман-паша већ 7. Августа посјео село
Шинку, те је 9. ударио на руске позиције,
на врху кљанца. Бој трајао је од тада до
сада без престанка. У главном стану ре-
коше, да гледати са стигнем 9. дивизију
под заповједништвом кнеза Мирскога, која

је из Горњег Студена била послана, да
брзим ходом до конца ове неђеље при-
сије у редуте кљанца. Но у Трнови чух,
да се је та дивизија упутила у Селви, да
попуни празнину, која је била настала
брзим одласком ближе бригаде 9. дива-
зије посади Шинкина кљанца у помоћ.
Надаље дознадох у Трнови, да су ђенерал
Радечки, заповједник 8. кора и ђенерал
Драгомиров, заповједник 14. дивизије тога
кора, отишли са четама, које су бржу
боље сакунили у Габрови, да прискоче а
помоћ посади у Шинкином кљанцу, која
се налази у великој стени. Читав пред-
јел од Трнове до Габрове причињаше се
врло меланколичким табором, а пут дугом
пратњом јаднијех бјежећих обитељи из
Казанлика и села на јужним обронцима
балканскијем.

У вече 11. о. пристигох близу Га-
брове Подолеку цуковнију 2 бригаде 14.
дивизије. Цуковник ми приповијодаше, да
је његова цуковнија тако хитро журила
се напријед, да његови људи два дана и
двје ноћи немогаше није јела кухати
нити спавати и да сам незна, кад ће то
онег моћи. Он је ишао преко Габрове. Ја
ту ирепоких. У Габрови приповијодаху ми,
да бој у Шинкином кљанцу већ од три
дана бјесни и да Турци необичном упор-
ношћу и одважношћу нападају. У истину
котураху се ноћу дуги редови кола са
рањенима и празних кола од муниције та-
рацијаним путем, жалабог, све знади крва-
ва дјела од прошлог дана.

Прије него што се је Суице родило,
зачуемо јутрос, ће тонови са Шинкина
шљемача почеће онег грукати. Да Руси
буду порађени, неизмијерно мноштво бјегу-
наца, који су се утаборили на пољима
међу Габровом и Дреновом, бити би изло-
жени руља разбојника. Може бити
још икада нијесу руски заповједници осје-
ћали одговорност, што ју имају, колко
сада. Ја сам увјерен, да се руски војници
за то небију мање жесетко, што су два
дана прије, него што су на бојиште стиг-
ли, срцем пуним милосрђа и утјешљи-
вијем ријечима ступали напријед покре,
биједијех бјегунаца, која су све путове
прекрили. Виђех, како добри ти људи
изражјајују своје горбе, да умируће бу-
гарске жене и бугарску децу нахране
премда су се тијем сами лишили хране
незнајућ, када ће сами онет шта добити
јести.

Оставивши Габрову у зору, иђаемо
прекрасном романтичном долином јангри-
ном кроз букову шуму, којој се ће ће
на четивама виђаху мала сеона. Овђе
сретосмо дугу поворку козака, који је
сваки имао у поводу по једнога коња.
Бијаху то кењи, на којих је предња чет-
стријелачке бригаде ноћасе брже боље од
јурала напријед. Предња чета носела е
ни шљеме, те је зашла у битку баш она-
че, кад се је било бојати, да ће се он-
врло озбиљно, ако не и опасно свршити
Грмљавина тонова високо над плашије
главама — чинише се, да полижеће и
облака — чула се тијем јаче, чам см
се ми ближе призицали и већ виђосмо
ће рањене носе из боја. На један пут е
тави пут Јангрину долину закрехућу он-
тро на лијево проти гори. На стому уа-
пову од којих пет километара није неим
равнине. Пут се ванредно виђуја, да мо-
же еходнијем земљиштем напријед, ал
кола могу њом сасвијем добро про-
лазити; она је широка и равна. То је пу-
коју су руски ишопри за руске окупац
је направили.

Код карауле Хана прођосмо кра-
јем повоза хране. Бијаше то завојниште
трећој ливњи, камо су одираваљани он-
рањеници, који су се сами могли одвући
пошто би јим ране на бојишту били не-
везали. Премда су се равени одатле бе-
престанка едиремали даље натраг, бијаш
мјесто и његова околина ишак све пре-
рито тешко рањеним, међу њима мноштво
частника. Доведоше двоину цуковника
док сам ја онђе био. Шинкин кљанец
зићи ће по храбрости рускијех војника и
глас.

На путу к бојишту и много приј
него што сам покрет бајућијех се чет
могао из закљона разабрати, бијаш уш
пресепећен особитошћу земљишта. Шин

книга. Над није кладац у правом смислу ријечи, шта ту ждријела, нема гудуре ће би 300 људи могли створити нове Термопиле, вије ту дубока пролома, као у Скубро-кланцу, ће би се читава војска могла уништити, а да неумогне на свога противника напасти. Шинкин кланац зове се кланцем само за то, што на том мјесту има у Балкану пролог ипак не дубок; његово површије од јангтрине долине на сјеверу до Туњине долине на југу, ако и јест изпреламаво, и изпресијано ипак је доста сувисло, да се на њем може саградити добри пут, дочим је Балкан ипаче сав раздеран бреговима и провалинама, с којих се неможе од јединијех к другијем.

Највиши врх кланаца окружују са сваке стране брда виша од њега. Са највишега тијех горских била влада се путем, који води к рускијем позицијама. То било у један пут се стрмо прекида на сјеверној његовој страни, те му се из сјевернијех долина Балкана неможе пријети. Ово земљиште употребљују сада Турци, јер им оно даје позиције, с којих средиште Шинкина кланца фланкирају.

(Продужиће се).

О турскијем крвоштвима саопштава «Политична кореспонденција» свој извјештај, који јој је дао на расно лагање једног заступника неке странке велевласти:

Пловдив 11. Августа: И перо се устручава, да обељежи сва дела свирјепства и варварства, којих се учинише кривима турске — редовите као и нередовите чете — при изновичном заузећу ових мјеста с ову страну Балкана, која Руси мало помало наукушше. За будући поствак појединости ових нечовјечнијех поступака биће од неке вриједности, да по пратима кретања турскијех одјела за вријеме узмицања Руса у њихове балканске положаје, и да их спроведемо за њихова напредовања, у колико се то даде из поузданог материјала, што сам га скупио.

27. Јулија бијаху од стране Лискеја и Карлова опажени башибозуци и редовита турска војска, која је ишла од Пловдива пут Карлова. Башибозуци, што иђаху пред редовитом трупом, скасанише сваког хришћанина, што бијаше те несреће, да се на њих намјери. Хришћани у селима оне околице, као и у мјестима око Пловдива, који сви бијаху обузети паничким страхом, бежаху јагомице у Карлово, али само они изнесоше одгуд живу главу, који бијаху еретни, да се неусретну са башибозуцима.

На 30. Јулија унишше у Карлово башибозуци, којима сљедоваху Черкези, и у тај мах одиоче општи покољ тамошњих Хришћана без разлике добе и пола, на чим настаде одма и пустошење. Сваки Те-Турчин паде под јатаганом башибозука и Черкеза, свако женско челаде бијаше та најгрђи начини силовано и заклано. Број надувишијех у овим данима жервава, може се од прилике рачунати на 1000, од чега бијаше 1. и 2. Августа 500 закопано. Међу свим овим жртвама избијаше ни једнога Мухамеданца, најочевидни доказ, да Хришћани нечињаху ниједна одора. После ових срце згражајућих ужаснијех приказа присијеше у рад одјелева редовне турске војске, да, као што рекосе, учине крај умарања и арања. Још истога дана у вече бијаху на ановјед карловског војеног гувернера све мухамеданске породице дигнуте из Карлова и одпремљене под војничком пратњом преко Лискеја у Пловдив. На 31. Јулија мјести се турска редовита војска у логиниште крај Карлова, ће она 4 дана остаде. На 3. Августа унише овет у Карлово заједнички логора, Махмуд бей са професионалним заповједником шинканске посаде, а с њим-пашом са два батаљона низама и 100 черкекијех коњаника. Појава ових осљедњијех даде знак за обнову страховитијех приказа од 30. Јулија. Све, што ипаче умало првом покољу, паде под емилосрдичним ударцима повратнијех Черкеза, који провалише у куће и радионице, и одвукоше све, што бијаше застало иза катастрофе од 30. Јулија. Заједнички редовне војске трудно се је тоже, да заустави Черкезе — но то они чинише са пужном озбиљношћу нити са потребном одважношћу, и Черкези поративше се тек онда, кад све сасекоше и охараше.

У Ески-Загри спасен је од палеца само турски дво гграда, све мушко становништво, заједно са свим дјечацима и 10. године, бијаше пободено и постриљано. Сва мјеста око Ески-Загре бијаху спаљена скупа са унутра затвореним хришћанима. 3000 жена и дјеце из ових разоренијех села, бијаше доведено што где а што у Дренополе. Само старце огао си опазити међу њима.

У окружју Чирпанском, ће је становништво било истом забављено са спремањем пољскијех плодова, пролазаше кајмакам, Сајид-ага, познат са својих насиља према Хришћанима још од прије са редовитијем и нередовитијем трупама, које, све што стигосе, поморисе, куће опљенише и поплалише, жене, ђевсје и дјечак силоваше, или у роство одведосе. Цветуће трговачке градове Калофер и Сопота, заједно са околијем мјестима, дочекала је иста судбина; само села, лежећа десно од Марице, као и она мјеста, што бијаху позориштем лањскијех ужаса, остадоше досад поштеђена. Човјек неможе да одоли упечатку, а да не узме, да су сва ова варварска свирјепства каравана и разорење систематично отпочета и устројена.

Свукуда, ће бијаше ти палежи и уморства, бијаху заповједници трупа дали читати телеграме, у којима бијаху разлагана ужасавијања свирјепства, која да су тобоже починили Руси и Бугари на Мухамеданцима. Такође заслужује, да се напомене, да, кадгод трупе починише таква варварства, увијек бијаше у близини довољан број редовне војске, којима никада недође ни на крај намети, да ставе на пут клетом злодјелу Башибозука и Черкеза.

Што се пак тиче покоља, што су их у Ески-Загри тобоже Руси наредили, то се они састоје по свједоштвама савијем непристраснијех мужева, несловенске народности, у овоме:

Први дан после него 6000 Руса посјете ту варош, цупаше Турци из једног седам кућа на пролазеће козачке стрије, од којих бијаше један убијен а један рањен, бијаху кривци провађени, похватали и повјешани на прозорима, с којих су пуцали. Трећи дан после заузећа мјеста отроваше Турци са арсеником један бунар, услед чега се разболе 10 Козака један Бугарин и једна стара жена. Један Козак умрије услед тога отрова дочим други оздрависе после вишедневног лијечења. Руси наредисе строгу нестрату, и кад никак немогоше провађи кривца, дадоше саставити исказ оних Турака, што бијаху ради каква злочина осуђени. Побјељени у овом исказу бијаху стављени пред ратни суд, који исте укушо — около 100 лица — осуди на смрт и још истога дана изврши осуду.

(Турски трофеји) «Политич» пишу из Беча: као што је познато, хвалили су се Турци да су у битци код Плевне задобили и једну руску пуковнијску заставу. Ствар стоји овако: Једна руска цјешачка пуковнија дошла је у битци у јесен, јер је напала из небуха три пут јача турска сила. Руси су се борили као лавови, али су им се редови све више прорјеђивали. Турци су озобитом жестином ударили на једно одјелење, у чијој се средини вила руска застава. Корак по корак уступаше храбри војници али на један пут се снуети застава, јер је заставник пао. Кличућ продираше пазима, те донета готово уништите то малено одјелење. Мало их се избавило, а ти, по турском умовању, нијесу могли одијети заставу, јер је сатнија, што се неспоредно борила око заставе, била оасечена. Ваздало је дакле наћи заставу. Турски командант је већ триумфовао и јавно врховном заповједнику да је застава «задобијена». Осман паша се наравио пожури, те је одмах брзојавио у Стамбул за тај «чићар», а овамо заставе још није ни видео. Међутим се срећом та застава налази у руском стану. Кад је заставник (барјактар) тешико рањен пао на земљу, одвукао се он до обличјега пласта сијена, па тури заставу у сијено. Војници руски чувши за то, јазз то осталој војсци, која није била тако у тјеснију и која је пробрла кроз непријатеља. Идуће ноћи оду неколико одважнијех војника до кобиог пласта сијена, те избаве заставу. То је приповјест о «задобијеној застави» код Плевне.

«Обзор»-кавгација. Пошто забрбачки «Обзор» мијаше, да је у кавзи са свим јунацима славенске журналистике сјајно и поштево мегдан одржао, покуша напоследку, да се и са «Гласом Црногорца» у кошгац ухвати и да шљеме покуша срећу од мегдана. Повод му даде један чланак талијанског листа, «Мовимента», који говораше о улогама, које играју човједна југославенска племена у данашњој драми источног питања, и који ми донесошмо у 48. бр. нашега листа управ ради писчеве интересантне карактеристике улога српскијех кнежевина, које играју у данашњем делу олобођења балканскијех Хришћана. Кад смо то саопштавали није нам ни крај ума било, да би «Обзор» могао за «Мовимен-

тов чланак кривити баш «Глас Црногорца», одкудали његову Свјетлост, Књаза Николу; шта више мијаше тим учинити услугу хрватској другој, ако га упоримо на «Мовиментов» чланак, који данашњу улогу Хрвата у источном питању карактерише као ону Шакепирова «Фалстафа».

«Мовиментов» чланак говори највише о српскијем кнежевинама напрема данашњијем догађајима истока те смо држали својом публицистичком дужношћу, да га саопштимо. «Обзору», ако се што у њему није допадало могао се обратити на адресу виновника, кога смо му открили, и на кога га и данас пријатељски упућујемо.

Међутим «Обзору» није стало до тога, да «Мовименту» докаже, е политика Хрвата у источном питању није «фалстафска», него само до повода, да и с нама кавгу заподјене и опроба мишице и посљедњег словенског брата. По логици «Обзоровој» све, што ми у нашем листу, саопштавамо из свједоког повинства, то је потекло од људи, што «стоје близо Кнезу Николу»; а то би значило управ толико, као кад би ми рекли, да све оно што «Обзор» из другијех новина цитира, потјече од људи из близине «Бег. Шреузов. бана Ивана, или шта више, Бег. Величанства, Цара Фрање-Јосифа, као да осим Књажеве «близине» нема на свијету никога, ко може рећи за њега повољну или за Хрвате неповољну ријеч.

«Обзор» тврди, да српски листови а међу њима и «Глас Црногорца» грде и вријеђају непрестано хрватски народ, те у погледу нашега листа неможе за доказ ништа друго навести, него један чланак «Мовимента», талијанског листа! — О «Обзоре, Обзоре,» зашто губиш све обзире? Види, ко сије раздор и омразу:

Теби јагње воду мути! — Јеси ли заборавио оне твоје: «Црној Гори маљка експанзија; њој маљкају увјети за велеважни задатак, да буде ослободитељ подјарљених земаља; она неможе ослободити Херцеговине; у ње нема снаге, за држати Херцеговину; зато Црној Гори недојечу морална и финансијална снага; она је примитивна и сиромашна; она не зна, она неможе ништа учинити с Херцеговином; о развиту моралнога и материјалнога добра неможе ту бити говора; а без тога не треба да таква држава обстане; из црногорскијех врлети не даду се изкласати државна и културна чудеса?» — «Обзоре», нијеси ли у највијем тешиким данима посљедос довикивао, како ће требати још и Црну Гору ослобађати, и како си молио Бога: «Небили овога пута запала срећа генерала Родића, да спасе Цетинје», које ће «лежати под ногама бег. султанског величанства»? — Ето; јесули нам и Турци рекли и желли што више! — Јесули брже заборавио, коме си на забрбачком митингу досудно «горљу» Херцеговину, коју Црна Гора већ 5 вијекова полијева својом јуначком крвљу, у овоме часу, кад си се на питање о «Ријечи» као зец упрепастиво?

Знаеш ти каква је и чија је политика срела Црногорце код Мостара; а знаеш и то, каква нам је политика Сулејмана пролетос за врат довијела и каква нам хоће паново другога да донесе? Ето па сад види, ко грди: коли је «поште» а ко «непоште» пријатељ! Црне Горе и српскога народа у њој!

Толико е «Обзором»-кавгацијом о тој ствари један за све путе; ми имамо данас и важнија посла. Хрватима је лако, који могу у тоновима својих енуцијација и резолуција ослобађати и државне рушити и стварати. Нас је то стало већ море крви и живота, и то је оно, по чем се Срби разликују од Хрвата у источном питању, и почем они миеле, да се данас могу барабарити са српскијем кнежевинама.

Књижевност.

Позив на предлашту.

Сад се баш у нас довршује нова књига:

«ПРИПОВЈЕДКЕ»

МИЛОРАДА П. ШАПЧАНИНА.

Књига прва.

Потписана књижара, на разлоге неких одлинија књижевника нашијех, примила је на се да изда скупење и одабране приповјетке једнога од најбољијех нашијех приповједача.

Наши приповједачи или су старија кова, као Миловај Видаковић; или нијеу скупењени у зборнике, као Богобој Аганаковић, Јаков Игњатовић, др. Јован Суботић, В. Јакшић и други; њекоји су и батурени по свима часописима, — а наша читалачка публика жели, да их може лако и јевтино добавити, и да их чита

једно за другим и у цајело. Осим тога, Шапчанинове приповјетке чине особиту врсту у нашој књижевности, коју је он тако рећи први унио и коју још и данас непрестано обрађује. Оне обухватају и пртају живот нашега народа, по највише своеског. У њима вије чист дух природе, истине и простосрдачности. Кад их читате чини вам се да пугујете кроз највешна села наша и у њима видите и чујете своје добре познанике, оне честите сељаке, у којих се карактер нашега народа вјерно развио, а онег у складној љепоти.

Читање овакијех приповједака, нашанијех лијењем и чистијем слогом, освежава душу читаочеву, испуњава је узвишенијим и лепшим осјећањима, даје јој нежности и привљивости за све што је просто, истинито и лијено. Осим тога улијевају љубав за све своје, своју кућу и породицу, свој народ, своју ужу и ширу домовину. Љубав сама описана је нежно, чисто, топло и узвишено.

Даље, неке Шапчанинове приповјетке преседене су на друге славенске и стране језике. Сад ће и преводиоци имати лакши и бољи преглед а по томе и набор. На посљедку, и књижевни историци наши овако лакше могу оцијенити и утврдити вриједност тијех приповједака поједице и укупну.

Прва књига износи 21 штампан табак, на финој хартији, а стоји 1 фор. или 2 динара.

У првој књизи има ових 10 одабранијех приповједака: Божица, — Људи старога кова, — Непојан гроб, — Десет дуката, — На сеоској слави, — Највешни грех, — Деда (слика из сеоског живота) — Чича Сима, — Благо, — Боголов (приповјетка из љетне ноћи.)

Друга књига, која ће изијети толико исто табак, ући ће скорим у штампу.

Позивајући овим све пријатеље српске књиге на предлашту очекујемо, да ће одзив на ово дјело бити онаки, као што заслужује. **Рок предлаште траје до 15. Септембра о. г.** Имена предлашника штампашемо на крају књиге.

У Аустро-Угарску слаћемо предлашницима књиге е платом у начелу (per Nachnahme), а господу из Србаје (ће та установа не постоји) молимо, да новац изведе послати напријед у наплаћеном писму на г. Милорада П. Шапчанина ескрегара министра просвјете и црквенијех дјела, у Биоград. Скупљачима у име труда и трошка дајемо на сванијех 8 књига 1 на дар. Све ћемо наручице најчистије извршити.

У Панчеву 15. Август 1877.

С поштовањем

Књижара браће Јовановића.

Сад баш изађе из штампе (и рашиле се и п. т. предлашницима и предбројницима)

БИБЛИОТЕКА ЗА НАРОД СВЕСКА II.

«Пред Васкрс»

Бојне pjesме

Мите Поповића.

Пјесме су ове посвећене: «Свјетлоте и витешкоме кнезу и господару Црне Горе и Брда, одушевљеном пјеснику

Николи I. Петровићу-Његушу.

Књига је формата на 16. — има 4 л. 183 стр. и 3 л.

Штампарски је посво угледан и хвале прједач, а о љепоти пјесама рекосе већ у дваред, што по суду наших књижевника о њима рећи нам ваљаде; једном ријечи: доста је светлога имена, којим се почетом краси — и вриједна народа српскога, којему је намијењена, а прикладна и удесна за данашње велике даде српске и словенске.

Надамо се дакле и уздамо још и многобројнијим купцима и пријатељима књиге ове — и ко буде рад, молимо, да књигу ову код нас што прије наручити изволи. Може се добити и у књижари Вел. Валожина у Београду.

Цијена је књизи 1 ф. на лијепој велич хартији 1 ф. 60 п.

Нови Сад, на дан мајке Анђелине 1877.

Књижара Браће М. Поповића.

Кореспонденција «Гласа Црногорца»

Госп. протв Лаз. Ердеговићу Котор. Ваше «отворено писмо» неопровргаво личим онога, чим вас дописник «О» окривљује, него је вањевари «славосијева»; а за такве у данашњем времену немамо довољно мјеста у нашем листу.

— Господ. дописнику «О» Котор: Ваше оштрио «доуничење и образложење» тврдиња нашега дописа од 1. Авг. неможемо штампати ради помалкања простора и јер мишлимо, да је цијел постигнута и Вашијем првијем дописом. Причуваћемо, ако употреба.

У државној штампарији.